

9. 6. 2020

דברי פרידה - הספד - אינגה (נעמי) לוינסקי

היום נפרדים כל בית מעיין צבי והמשפחה מנעמי, שעבור כולנו היא אינגה.

אינגה עשתה דרך ארוכה ומיוחדת בארץ ובמעין צבי. עלתה מברלין, לב הזוועות והאסון של עמנו, ממש ערב מלחמת העולם השנייה.

יחד עם חברותיה הגיעה במסגרת עליית הנוער לתלפיות, לקבוצה של רחל ינאית בן צבי.

בגמר ההכשרה אינגה והבנות נקלטו בקיבוץ הצעיר שלמרגלות הכרמל, קיבוץ שהיה ביתה עד יומה האחרון.

בגיל 19 נישאה לחיים פרידמן. אירועים דרמטיים בדרך להקמת המדינה שזורים בשנות נישואיהם הראשונות.

בתם הבכורה של חיים ואינגה, לאה, נולדה ב-1944 וזוכרת כילדה את געגועיה לאביה בחודשים בהם היה שבוי על ידי הבריטים. בנם השני, אבנר, נולד עם קום המדינה ושנים אחר כך הצטרף למשפחה בן הזקונים – ירון.

אינגה חוותה טרגדיה עם פטירתו של חיים בטרם עת.

אינגה האמיצה והאיתנה טיפחה את ילדיה באהבה ובמסירות ונתנה להם את מה שאין לו תחליף – בית חם, פתוח ואוהב. ברוחב ליבה, אימצה למשפחתה את גניה, רותי ודני, צעירים מחברת הנוער שנקלטו בקיבוץ. דני ומשפחתו שמרו על קשר הדוק עימה, עד יומה האחרון.

בשנותיה הארוכות בקיבוץ עבדה אינגה מספר שנים בבית התינוקות. לאחר מכן, במשך שנים, אינגה הייתה הפנים שקיבלו כל חבר וכל אורח שהגיעו למזכירות.

לבה של אינגה נפתח מחדש והיא מצאה חבר לחיים – את עקיבא לוינסקי,
שהפך את המשך חייה לרב גוניים ומלאי עניין.

יחד עם עקיבא ראתה עולם, נפגשה עם אנשים בארץ ומחוצה לה, וביתה,
הקטן והצנוע, היה פתוח לשועי עולם. בשנות חוליו של עקיבא, סעדה אותו
במסירות ובאהבה.

בדרכה הייחודית, יצרה אינגה קשר הדוק עם נכדיה ונינייה הרבים, שביקרו
אותה לעיתים קרובות; בחגים ובמועדים, בימי הולדת ובסתם יום של חול.

בשולחן ערוך, מלא כל טוב, עטוף חיבה וסבלנות, נכדיה מצאו בה ובביתה,
אי של שקט ושלווה, מקור בלתי נדלה לסיפורי עבר מרתקים ושעות צחוק
והנאה.

פרידות הן דבר קשה, יחד איתן אנו מוצפים בזיכרונות ובסיפורים על שנים
ארוכות ומיוחדות שחווינו כולנו עם אינגה. אישה קטנה, מלאת מרץ, עומדת
על דעתה, יודעת מה היא רוצה, שבנדיבותה הרבה סייעה לכל הקרובים לה.

המראה של אינגה שועטת על הקלנועית, ילווה אותנו בחיוך עוד שנים רבות.

ובנימה אישית, לפני יותר משלושה עשורים, אינגה ואני הפכנו למשפחה.
מאז, חווינו יחד אינספור שמחות, שעות נכדים משותפות ורגעי אושר.

בגעועים ובאהבה,

נפרדים ממך אינגה,

בית מעיין צבי והמשפחה,

יהי זכרך ברוך.

מינה

אימא,

מילה קטנה שאוצרת בתוכה כל כך הרבה – אימא.
אנחנו גדלנו בקיבוץ, כאן על יד. למראית עין רחוקים מבית אבא ואימא.
יש הששים לשפוט את שיטת גידול הילדים שהמציאו ההורים שלנו, שבקושי
הכרנו את אימא ואבא האמיתיים שלנו.
אז אני אומרת להם שיירגעו, כי אני ספוגה בזיכרונות של ילדות מאושרת **דווקא**
עם אימא ואבא.
למשל, ה"קפה אוינד קוקן", ה"ארוחת ארבע" המסורתית של אימא, עם פרוסת
העוגה שלה – עוגת גבינה, עוגת שזיפים או תפוחים, עוגת ביסקוויט. אימא אולי לא
הייתה טבחית מצטיינת, אבל עוגות היא ידעה לאפות. ועוד איך.
ואני עזרתי לה לאפות את העוגות, בעיקר להחזיק לה את קערת הבצק, ואחר כך
ללקק את הקרם המתוק.
ואיך אפשר שלא לזכור את ימי ההולדת, בדיוק בדיוק בתאריך, שאימא הייתה
מתגנבת השכם בבוקר לבית הילדים שלי, ועורכת לי שולחן קטן ליד המיטה עם
מתנות וממתקים, כדי שכשאתעורר אמצא **הפתעה**. (בדרך כלל כבר הייתי
מתעוררת קודם).
וההליכה המשותפת, רק אני ואימא, לשטח יופי בחורף, לקטוף כלניות, או לאסוף
פטירות אורניות בדלי שטיפת הריצפה שלה.
וגם למשתלת הפרחים של הקיבוץ, להביא שתילי פרחים חדשים לגינה הקטנה
שאימא טיפחה ליד הבית.
אני זוכרת שהייתה מושיבה אותי על הברכיים וכדי לשמח אותי מדקלמת
בגרמנית: הוֹפֶה הוֹפֶה רֵייטֶה, וֹן אִיר פֶּלֶט דֶן שְׂרֵייטֶה.
היו לנו הרבה ימים שמחים יחד, והיו גם ימים עצובים.
והנה אנחנו מביאים אותך היום למנוחת עולמים, ליד אבא, האיש שאהבת, אבא
שלנו, שעזב אותנו לפני כל כך הרבה שנים של געגוע. עכשיו נתגעגע אל שניכם.
נוחו בשלום על משכבכם, אבא ואימא, ותהיינה נשמותיכם צרורות יחדיו בצרור
החיים.

לאה

12.6.2020

סבתא שלי, סבתא אינגה שלי.

סבתא שיש בה רק טוב.

סבתא שכשהיא צוחקת היא מעלה לי את החיוך הכי גדול.

סבתא שכשבאים אליה לארוחת צהרים השניצל הוא השניצל הכי קריספי, הסלט חסה הכי טעים והפשטידה היא חלומית. ולא הזכרתי עוד את הביצה הרכה של הבוקר.

סבתא שכשאנחנו אצלה היא הולכת לנוח בצהריים בידיעה שהארון שוקולדים והמתקים הולך להתרוקן. לפעמים תהינו לעצמנו אם היא הולכת לנוח רק כדי שהארון יהיה לרשותנו.

וכשכל השוקולדים נגמרו, היינו נוסעים לטיול בקלנועית של סבתא ברחבי הקיבוץ, וסבתא כמובן פרגנה.

סבתא שהיא הפרטנרית הכי טובה בדרכים, כי למרות שהיא לא רואה טוב, היא מכירה כל פנייה, כל כיכר וכל רמזור.

סבתא שעברה כל כך הרבה בחיים ובזכות זה יודעת להעניק כל כך הרבה לאחרים.

בכל פעם שהייתי חוזרת ממפגש עם סבתא, הייתי מתפעלת מהאישה שהיא.

סבתא שלי, נפרדתי ממך בבית החולים אתמול, ליטפתי את ידך, אחזתי בה.

אמרתי תודה על שזכיתי להביט באישה החזקה שאת וללמוד מהדברים הקטנים.

אמרתי תודה על הזיכרונות הטובים ועל החלק הענק שלך בילדות שלי.

הזכרתי לך מה השארת בעולם, ואיזה יופי!

אמרתי לך תודה על כל מה שנתת לי ועל האדם הנפלא שהביא אותי לחיים, שהוא הבן שלך ואבא שלי.

סבתא, אני שמחה שהספקתי להנות ממך ואיתך כל כך הרבה.

אז תודה על הכל סבתא. אני אתגעגע מאוד.

תהילה

אדם נדיב, לפי ההגדרה במילון, הוא אדם טוב לב. איש חסד. לא קמצן. נותן ביד רחבה לאחרים.

נדיבות, הייתה עבורי התכונה הכי בולטת והכי יפה של סבתא אינגה. סבתא אינגה הייתה נדיבה בזמן. היא אף פעם לא אמרה מתי לבוא ומתי צריך ללכת. יכולנו להיות אצלה ימים שלמים, לישון על הספה בלילה ולעשות ככל העולה על רוחנו. היו שבתות שישבתי אצלה למעלה מ-6 שעות רצוף וראיתי כדורגל בזמן שהיא שיחקה בריג'.
7

סבתא אינגה הייתה נדיבה בסיפורים. למרות שלא דיברה הרבה, תמיד אפשר היה לשאול שאלה ולקבל תשובה בדמות אירוע קטן מהעבר הרחוק או הקרוב. הסיפורים שלה היו מעניינים, מתומצתים ובעיקר מצחיקים. סיפורים מהארץ ומהעולם, עם סבא עקיבא וסבא חיים, כשהייתה ילדה בגרמניה או מתקופת הקיבוץ.

סבתא אינגה הייתה נדיבה בעוגות. אבא שלי היה מקבל במתנה עוגת תותים וקצפת מהיום שנולדתי ועד השנה, בכל יום הולדת שלו. בלי לפספס אף שנה (ככה זה אצל יקים). לאמא שלי היא הכינה שנים פאי לימון שהפך לאגדה באירועים משפחתיים ובקרוב מורות וחברים. ואת עוגת הגבינה שלה ביקשתי במיוחד לכל אירוע סיום בבית ספר וכולם תמיד ליקקו את האצבעות.

סבתא אינגה הייתה נדיבה בממתקים. ואין ילדים שלא אוהבים ממתקים. הארון הפינתי שלה היה עבורנו "הבית של עמי ותמי" - מלא בשוקולדים הכי טעימים בעולם. במקפיא שלה שכבו גלידות שהיו החלום שלנו ביום חם. (ואת המרציפן הייתה שומרת במיוחד בשבילי לאורך שנים). כשהייתי ילד בקיבוץ יכולתי להביא אליה כל יום חבר אחר כדי לקבל קינוח אחרי ארוחת הצהרים בבית הילדים. זו נדיבות.

7

סבתא אינגה הייתה נדיבה בכסף. היא תמיד עזרה. לכל אדם. לילדים שלה, לנכדים שלה, לנינים שלה ולא רק. היא הייתה משאירה את הטיפ הכי גבוה למלצרים ומשלמת ביד רחבה לבעלי מקצוע. התפעלנו ממנה במשך שנים. כשהייתי בסדיר היא תרמה כסף לפלוגה שלי והפכה לוחמים בעזה למאושרים. ולא ביקשה כלום. במילואים דאגה שלכולם יהיה ציוד חם ועל הדרך עזרה לי לצאת הביתה כצ'ופר על הסיוע. והכל, בסתר. בשקט. בצניעות ובנדיבות.

בבית של סבתא אינגה הרגשנו בבית חלומות; היה מותר לנו לעשות הכל, צחקנו המון, אכלנו כל מה שמתחשק לנו והרגשנו חופשיים. שלושה נכדים בבית חלומות.

לפני שבועיים הייתי אמור להתחתן. בעקבות הקורונה החלטנו לדחות את החתונה. ולמרות שעצוב לי מאוד שסבתא אינגה לא תהיה בחתונה שלנו, אני שמח שהספקנו לעשות מפגש עם המשפחה של תמר. וסבתא, אחרי למעלה מחודשיים בבית, הגיעה לאירוע, נראתה מצוין חייכה הרבה ושימחה את כולם.

בהמון מעשים ובמעט מילים, סבתא אינגה פשוט אהבה אותנו. את שלושתנו. כל החיים. אהבה שאינה תלויה בדבר.

לראות את הקשר שפיתחה עם אח שלי, תדהר, היה מעורר קנאה והשתאות. זה היה הקשר כל כך ייחודי; הכי הדדי, הכי אוהב, הכי מחויב והכי יפה שקיים.

אתגעגע אלייך מאוד סבתא, ותודה על הכל. לימדת אותנו איך אפשר לאהוב בלי תנאי.

אני מקווה שאת בעולם טוב יותר עכשיו, כי זה מה שמגיע לך.

אופק

9. 6. 2020

סבתא שלי

נכון זהו יום עצוב... אבל אני יודע שזכיתי...

ביום כזה עלינו דווקא להיות מאושרים, לומר תודה, על כל כך הרבה חוויות משותפות, שמחות, מקסימות ועל כל מה שנתת לנו.

מאושרים כי למרות הכל, תמיד עדיף שילדים, נכדים ונינים יקברו את סבתא שלהם ולא להפך.

אני זוכר איך הייתי מגיע אליך בחופשות מירושלים (עם אחותי ורד ולאחר מכן גם דן הצטרף), מחפש ומתרגש מיד כאשר הבחנתי בהרי הכרמל שסימנו כי הנה הגענו לסבתא. כיצד הייתי מתחבא עם חוט קשור לדלת המזכירות, פותח לכל מי שהגיע בהפתעה ואת תמיד היית משתפת פעולה ומביעה פליאה בפני הנכנסים על הטכנולוגיה החדשנית.

איך בצהריים היינו יורדים לחדר האוכל ביחד ומיד לאחר מכן עולים לשעתיים של קודש בהם אסור היה לנו לפצות פה כי את ב "שלאפ שטונדה" (SLAF STUNDE). אבל בארבע כמו חדשה אתך עולים במהרה לבריכה, שוחים יחד ונהנים מפירות שהבאת, ולאחר מכן חוזרים לבית לטוסט עם חמאה וריבת תות או אננס או משמש שאת הכנת במו ידיך.

איך היינו משחקים בסלסלת הצעצועים הנצחית שאפילו בעשור האחרון לחייך הפעלת עם הבנות שלי, הנינות שלך, תוך כדי כריעה על ברכיך, על השטיח. ומיה אשתי היקרה הביעה תדהמתה מהיכולת, הנתינה והאהבה שלך לכולם.

איך הגעת לביקורים אצלנו גם כאשר התגוררנו בחו"ל, תמיד עם שוקולדים ואהבה.

איך שהבנות שלי תמיד אהבו, רצו והצטרפו לנסיעות אליך בשבת לקפה ועוגה.

איך תמיד צלצלת לכל אחד ואחד מאיתנו, הילדים, הנכדים והנינים בדיוק ביום ההולדת לברך במזל טוב, ואיך תמיד כאשר נפגשנו דאגת לתת לכל אחד את המעטפה הקטנה שלו כמתנה קטנה.

סבתא שלי יקרה, אהבתי אותך, אני אוהב אותך ואוהב אותך כל חיי

אני חי כ"ס